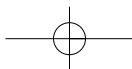
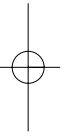
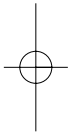
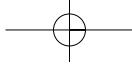

XURISPRUDENCIA SOBRE SEGURIDADE SOCIAL DO TRIBUNAL DE XUSTICIA DAS COMUNIDADES EUROPEAS

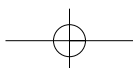
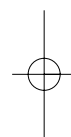
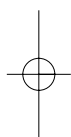
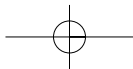
Comentarios

Selección de Sentenzas

REVISTA GALEGA SOCIAL DE

COMENTARIOS

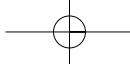

XURISPRUDENCIA DE SEGURIDADE SOCIAL DA UNIÓN EUROPEA

A doutrina xudicial do Tribunal de Xustiza da Unión no primeiro semestre do ano 2004 ten sido especialmente pobre, ata o punto de que hai unha soa sentenza relativa a Seguridade Social de traballadores emigrantes. Porén, convén ter en conta as afirmacións que na mesma se expresan, de considerable interese.

Trátase da sentenza do 29 de abril de 2004, **asunto Skalka, C-160/02**. Os feitos refírense a un nacional austríaco que ten fixada a súa residencia en Tenerife e que litigou por mor da denegación dun “suplemento compensatorio” dunha pensión de invalidez. Segundo a lexislación austríaca se concede dito suplemento, financiado polos *lander*, aos beneficiarios de pensións de velez e de invalidez cando as súas rendas non chegan a certos umbrais. As dúbidas céntranse en se o suplemento ten a condición de prestación especial non contributiva, para que se aplique o art. 10 bis, apartado 1 do Regulamento 1.408/1971, de 14 de xuño (“no obstante lo dispuesto en el artículo 10 y en el título III, las personas a las que se aplica el presente reglamento se beneficiarán de las prestaciones especiales en metálico de carácter no contributivo mencionadas en el apartado 2 bis del artículo 4 exclusivamente en el territorio del Estado miembro en el que residan y con arreglo a la legislación de dicho Estado, siempre que estas prestaciones se mencionen en el Anexo II bis. Las prestaciones serán satisfechas por la institución del lugar de residencia y a su cargo”) O referido anexo II bis recolle o suplemento descrito que, ademais, ten a condición de prestación especial, xa que completa unha prestación de seguridade social e ten carácter de axuda social baseada en criterios obxectivos. E, engadíndose o seu carácter non contributivo, xa que se financia con fondos públicos distintos de cotizacións sociais, confirmase o seu amparo no art. 10 bis do Regulamento. Xa que logo, o interesado unicamente podía beneficiarse do dereito se mantivese a súa residencia na República de Austria.

A doutrina así expresada ten interese no que se refire ao noso sistema especialmente en dous eidos: primeiro, no dos complementos a mínimos, e segundo, no dos complementos autonómicos a prestacións de Seguridade Social. Canto aos primeiros, as dúbidas refírense ao financiamento, á vista da DT 14ª LXSS, segundo a que hai un prazo de 12 anos, contados desde o 1 de xaneiro do 2002, para que os complementos se finan-

cien en exclusiva con aportacións orzamentarias do Estado. Canto aos segundos, hai que ter en conta as incidencias que lle sucedan ao art. 38.4 ET para perfilar o papel que no futuro deban desenvolver.

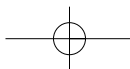
* * *

E, aínda que non se trate xa de xurisprudencia, merece salientarse que no Diario Oficial de lexislación do 30 abril 2004 se publicou o **Regulamento nº 883/2004, de 29 abril, do Parlamento Europeo e do Consello, de coordinación dos sistemas de Seguridade Social**. Ven derrogar o Regulamento 1.408/1971, agás certos aspectos para os que mantén a súa vixencia. Porén, e aínda que entrou en vigor aos vinte días da súa publicación no Diario Oficial da Unión Europea, unicamente será aplicable a partir da data de entrada en vigor do Regulamento de aplicación. Nesta situación, haberá que agardar á norma derivada que substitúa ao Regulamento nº 574/1972, do Consello, de 21 marzo 1972.

XAIME CABEZA PEREIRO

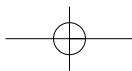
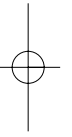
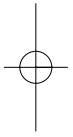
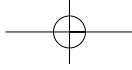
Catedrático de Dereito do Traballo e da Seguridade Social.

Universidade de Vigo

REVISTA GALEGA DE SOCIAL

SELECCIÓN DE SENTENZAS

Sentenza do Tribunal de Xustiza de 29 de abril de 2004

«Seguridade social dos traballadores emigrantes – Réxime austríaco de suplemento compensatorio para as pensións de xubilación – Cualificación das prestacións e licitude do requisito de residencia conforme ao Regulamento (CEE) nº 1.408/71»

No asunto C-160/02,

que ten por obxecto unha petición dirixida ao Tribunal de Xustiza, conforme ao artigo 234 CE, polo Oberster Gerichtshof (Austria), destinada a obter, no litixio pendente ante o devandito órgano xurisdiccional entre

Friedrich Skalka

e

Sozialversicherungsanstalt der gewerblichen Wirtschaft,

unha decisión prexudicial sobre a interpretación dos artigos 4, apartado 2 bis, y 10 bis e do anexo II bis do Regulamento (CEE) nº 1.408/71 do Consello, do 14 de xuño de 1971, relativo á aplicación dos réximes de seguridade social aos traballadores por conta allea, aos traballadores por conta propia e aos membros das súas familias que se desprazan dentro da Comunidade, na súa versión modificada e actualizada polo Regulamento (CE) nº 118/97 do Consello, do 2 de decembro de 1996 (DON 1997, L 28, p. 1),

O Tribunal de Xustiza,

integrado polo Señor J.N. Cunha Rodrigues, Presidente de Sala, e o Señor J. -P. Puissochet (Relator) e a Señora F. Macken, Xuíces;

Avogado Xeral: Señora J. Kokott;

Secretaria: Señora M. -F. Contet, administradora principal;

consideradas as observacións escritas presentadas en nome da Sozialversicherungsanstalt der gewerblichen

Wirtschaft, polo Señor P. Bachmann, Rechtsanwalt; en nome do Goberno austríaco, polo Señor H. Dossi, en calidade de axente; en nome do Goberno alemán, polo Señor W. -D. Plessing, en calidade de axente; en nome do Goberno neerlandés, pola Señora H.G. Sevenster, en calidade de axente; en nome do Goberno finlandés, pola Señora T. Pynnä, en calidade de axente; en nome do Goberno do Reino Unido, polo Señor J.E-V. Collins, en calidade de axente, asistido pola Señora E. Sharpston, QC; en nome da Comisión das Comunidades Europeas, polo Señor G. Braun e a Señora H. Michard, en calidade de axentes; e considerando o informe para a vista;

oídas as observacións orais do Goberno austríaco, representado polo Señor G. Hesse, en calidade de axente; do Goberno do Reino Unido, representado pola Señora C. Jackson, en calidade de axente, asistida pola Señora E. Sharpston, e da Comisión, representada polo Señor G. Braun, expostas na vista do 23 de outubro de 2003;

oídas as conclusións da Avogado Xeral, presentadas en audiencia pública o 25 de novembro de 2003;

dita a seguinte

SENTENZA

1. Mediante resolución do 26 de marzo de 2002, recibida no Tribunal de Xustiza o 30 de abril seguinte, o Oberster Gerichtshof formulou, conforme ao artigo 234 CE, unha cuestión prexudicial sobre a interpretación dos artigos 4, apartado 2 bis, y 10 bis e do anexo II bis do Regulamento (CEE) nº 1.408/71 do Consello, do 14 de xuño 1971, relativo á aplicación dos réximes de seguridade social aos traballadores por conta allea, aos traballadores por conta propia e aos membros das súas familias que se desprazan dentro da Comunidade, na súa versión modificada e actualizada polo Regulamento (CE) nº 118/97 do Consello, do 2 de decembro de 1996 (DON 1997, L 28, p. 1; a partir deste momento, «Regulamento nº 1.408/71»).

2. A devandita cuestión suscitouse no marco dun litixio entre o Señor Skalka

e a Sozialversicherungsanstalt der gewerblichen Wirtschaft (instituto de seguridade social dos traballadores dos sectores industrial e artesanal; a partir deste momento, «Sozialversicherungsanstalt»), en relación coa negativa desta a conceder ao Señor Skalka o «suplemento compensatorio» da súa pensión de xubilación previsto pola Gewerbliche Sozialversicherungsgesetz (Lei federal do 11 de outubro de 1978, relativa ao réxime de seguridade social dos traballadores autónomos do sector comercial; a partir deste momento, «GSVG»).

Marco xurídico

Normativa comunitaria

3. O artigo 4, apartado 1, do Regulamento nº 1.408/71 dispón:

«O presente Regulamento aplicárase a todas as lexislacións relativas ás ramas de seguridade social relacionadas con:

[...]

c) as prestacións de vellez;

[...]

4. Conforme ao artigo 4, apartado 2 *bis*, do devandito Regulamento, este aplícase ás prestacións especiais de carácter non contributivo suxeitas a unha lexislación ou a un réxime distintos dos mencionados no apartado 1 do devandito artigo ou dos excluídos en virtude do apartado 4 do mesmo artigo, cando as devanditas prestacións vaian destinadas, en particular, a cubrir, con carácter suplementario, complementario ou accesorio, as continxencias correspondentes ás ramas contempladas no apartado 1, letras a) a h), do citado artigo.

5. O artigo 10 *bis*, apartado 1, do Regulamento nº 1.408/71 establece:

«Non obstante o disposto no artigo 10 e no título III, as persoas ás que se

aplica o presente Regulamento beneficiáranse das prestacións especiais en metálico de carácter non contributivo mencionados no apartado 2 *bis* do artigo 4 exclusivamente no territorio do Estado membro no que residan e conforme á lexislación do devandito Estado, sempre que estas prestacións se mencionen no Anexo II *bis*. As prestacións serán satisfeitas pola institución do lugar de residencia e ao seu cargo.»

6. O anexo II *bis* do Regulamento nº 1.408/71, titulado «Prestacións especiais de carácter non contributivo», inclúe, no seu punto «K. Austria», letra a), a seguinte mención:

«Suplemento compensatorio (Lei Federal do 9 de setembro de 1955 sobre o Seguro Social Xeneral – [ASVG], Lei Federal do 11 de outubro de 1978 relativa ao Seguro Social para persoas que traballen no comercio – GSVG e Lei Federal do 11 de outubro de 1978 relativa ao Seguro Social para os produtores agrarios – BSVG).»

Normativa nacional

7. O sistema austríaco de pensións ten por obxectivo garantir ao asegurado, ao chegar á vellez ou en caso de diminución da súa capacidade laboral, unha prestación acorde co seu nivel de vida anterior á xubilación ou á declaración de invalidez.

8. Se a prestación non garante un nivel de vida axeitado, denominado «nivel de referencia», no caso de que os períodos de seguro foran demasiado curtos ou de que a base de cálculo sexa moi baixa, a lexislación austríaca prevé que se aboe un suplemento compensatorio. O réxime dos suplementos compensatorios réxese, para as situacións como a do procedemento principal, pola Lei federal do 9 de setembro de 1955, sobre o seguro social xeneral, e pola GSVG.

9. Conforme ao artigo 149, apartado 1, da GSVG, cando o importe da pen-

sión, incrementado, conforme ao artigo 150 da mesma Lei, coa renda neta derivada doutros ingresos e coas demais cantidades que deban terse en conta, non alcance o nivel de referencia, o seu titular terá dereito a un suplemento compensatorio igual á diferenza entre o nivel de referencia e a súa renda persoal, sempre que teña a súa residencia habitual en Austria.

10. Este suplemento só pode aboñarse aos que teñan recoñecido un dereito a pensión en virtude do réxime obrigatorio de pensións e constitúe unha prestación complementaria con respecto a esta pensión. A Administración calculou de oficio a raíz da solicitude de pensión, sen que sexa necesaria a presentación dunha solicitude separada, e o seu pagamento, simultáneo ao da pensión, queda a cargo da entidade xestora.

11. O artigo 156 da GSVG regula o financiamento do suplemento compensatorio. O apartado 1 do devandito artigo prevé que, sen prexuízo do disposto no apartado 2 do mesmo artigo, o suplemento compensatorio debe ser reembolsado polo Land austríaco no que teña a súa sede a entidade asistencial que o adiantara ao beneficiario. Conforme ao devandito apartado 2, o Estado federal participa nos gastos causados polo pagamento dos suplementos compensatorios e determina o importe da devandita participación na *Finanzausgleichsgesetz* (Lei de compensación financeira).

12. En realidade, o Estado federal faise cargo do financiamento total dos suplementos compensatorios.

Litixio principal e cuestión prexudicial

13. O demandante no procedemento principal, o Señor Skalka, é nacional austríaco. Dende o 1 de maio de 1990 percibe da *Sozialversicherungsanstalt*

unha pensión de invalidez. Dende que cumpriu os 60 anos de idade, percibe esta mesma prestación en concepto de pensión anticipada de velez por cubrir un período longo de seguro.

14. O Señor Skalka ten a súa residencia habitual en Tenerife dende finais de 1990. O 16 de decembro de 1999, solicitou á *Sozialversicherungsanstalt* a concesión do suplemento compensatorio de conformidade coa GSVG. O devandito organismo desestimou esta solicitude o 12 de outubro de 2000, por considerar que o Señor Skalka tiña a súa residencia habitual no estranxeiro e que a prestación de que se trata non é exportable.

15. O Señor Skalka interpuxo un recurso contra esta resolución desestimatoria. A xuízo dos órganos xurisdiccionais que coñeceron do fondo do asunto en primeira instancia e en apelación, o suplemento compensatorio é unha prestación especial de carácter non contributivo para os efectos do artigo 10 *bis* do Regulamento nº 1.408/71, que non pode concederse, conforme ao devandito artigo, a unha persoa que resida de modo habitual nun Estado membro que non sexa a República de Austria.

16. Ámbolos dous órganos xurisdiccionais consideraron innecesario formular unha cuestión prexudicial ao Tribunal de Xustiza acerca da cualificación xurídica da prestación de que se trata no litixio principal para os efectos do Regulamento nº 1.408/71, por entender que a sentenza do 8 de marzo de 2001, *Jauch* (C-215/99, Rec. p. I21901), esclarecía suficientemente este extremo.

17. O Señor Skalka, ao estimar que se debería formular unha cuestión ante o Tribunal de Xustiza, interpuxo un recurso de casación contra a sentenza de apelación ante o *Oberster Gerichtshof*, que decidiu suspender o procedemento e formular ao Tribunal de Xustiza a cuestión prexudicial seguinte:

«¿Deben interpretarse o artigo 10 bis e o anexo II bis do Regulamento nº 1.408/71 no sentido de que o suplemento compensatorio previsto pola Lei federal austríaca do 11 de outubro de 1978, relativa ao réxime de seguridade social dos traballadores autónomos do sector comercial, está comprendido dentro do seu ámbito de aplicación e, polo tanto, constitúe unha prestación especial de carácter non contributivo conforme ao artigo 4, apartado 2 bis, do mesmo Regulamento, de modo que a situación de quen, como o demandante, reúnan con posterioridade ao 1 de xuño de 1992 os requisitos para a concesión da devandita prestación réxese exclusivamente polo sistema de coordinación establecido no mencionado artigo 10 bis?»

Sobre a cuestión prexudicial

18. Mediante a súa cuestión, o órgano xurisdiccional remitente pregunta esencialmente se o suplemento compensatorio, previsto pola GSVG e incluído no anexo II bis do Regulamento nº 1.408/71, constitúe unha prestación especial de carácter non contributivo no sentido do artigo 4, apartado 2 bis, do mesmo Regulamento, de modo que a situación de quen, como o demandante no litixio principal, reúnan con posterioridade ao 1 de xuño de 1992 os requisitos para a concesión da devandita prestación réxese exclusivamente, a partir do 1 de xaneiro de 1995, data da adhesión da República de Austria á Unión Europea, polo sistema de coordinación establecido no artigo 10 bis do mencionado Regulamento e, en consecuencia, tal prestación só pode concederse aos que residen habitualmente en Austria.

19. As excepcións ao carácter exportable das prestacións de seguridade social, previstas no artigo 10 bis do Regulamento nº 1.408/71, deben interpretarse

restritiva. Esta disposición só pode aplicarse ás prestacións que reúnan os requisitos establecidos no artigo 4, apartado 2 bis, do Regulamento nº 1.408/71, é dicir, ás prestacións que presenten ao mesmo tempo un carácter especial e non contributivo e que se mencionen no anexo II bis do devandito Regulamento (sentenza Jauch, antes citada, apartado 21).

20. Como se recordou no apartado 6 da presente sentenza, o suplemento compensatorio figura na lista das prestacións especiais de carácter non contributivo, no sentido do artigo 4, apartado 2 bis, do Regulamento nº 1.408/71, que se recolle no anexo II bis do mesmo Regulamento.

21. Por conseguinte, debe verificarse se, por un lado, a prestación de que se trata é especial e cobre con carácter supletorio, complementario ou accesorio as contingencias correspondentes a algunha ou algunhas das ramas de seguridade social consideradas no artigo 4, apartado 1, do Regulamento nº 1.408/71, e se, por outro lado, dita prestación ten carácter non contributivo.

Prestación especial

22. A xuízo da Sozialversicherungsanstalt, de todos os Gobernos que presentaron observacións e da Comisión, as prestacións especiais a que se refire o artigo 4, apartado 2 bis, teñen carácter mixto. Caracterízanse por estar relacionadas, por un lado, coa seguridade social, ao recoñecerse aos que cumpren os requisitos para percibir a prestación de seguridade social á que están vinculadas, e, por outro lado, coa asistencia social, posto que non se basean en períodos de actividade ou de cotización e pretenden atenuar unha situación manifesta de necesidade.

23. O suplemento compensatorio austríaco responde aos criterios que o Tribunal de Xustiza xa formulou na sen-

tenza do 27 de setembro de 1988, Lenoir (313/86, Rec. p. 5391).

24. A función é recoñecer ingresos complementarios os beneficiarios de prestacións de seguridade social insuficientes, garantindo aos que perciben ingresos totais por debaixo do límite legal un mínimo de medios de vida. Posto que pretende garantir aos titulares de pensións medios mínimos de subsistencia, a mencionada prestación ten carácter de axuda social. A devandita prestación áchase estreitamente relacionada coa situación económica e social do país de que se trate e o seu importe, fixado pola lei, ten en conta o nivel de vida no devandito país. En consecuencia, a súa finalidade veríase frustrada se se concedese fóra do Estado de residencia.

25. O carácter especial da prestación, no sentido do artigo 4, apartado 2 bis, do Regulamento nº 1.408/71, depende da súa finalidade. Debe substituír ou completar unha prestación de seguridade social e ter carácter de axuda social xustificada por razóns económicas e sociais e establecida nunha normativa que prevexa criterios obxectivos (ver a, neste sentido, as sentenzas do 4 de novembro de 1997, Snares, C-20/96, Rec. p. I-6.057, apartados 33, 42 e 43; do 11 de xuño de 1998, Partridge, C-297/96, Rec. p. I-3.467, apartado 34, e de 31 de maio de 2001, Leclère e Deaconescu, C-43/99, Rec. p. I-4265, apartado 32).

26. Como sinalaron todos os intervinientes no procedemento, o suplemento compensatorio austríaco completa unha pensión de vellez ou de invalidez. Pertence á asistencia social por canto pretende garantir medios mínimos de subsistencia ao seu beneficiario, nos casos en que a pensión sexa insuficiente. A súa concesión baséase en criterios obxectivos definidos pola lei. Polo tanto, debe cualificarse de «prestación especial» no sentido do Regulamento nº 1.408/71.

Prestación de carácter non contributivo

27. En opinión da Sozialversicherungsanstalt, de todos os Gobernos que presentaron observacións e da Comisión, o suplemento compensatorio austríaco non ten carácter contributivo.

28. O criterio determinante nesta materia é o do financiamento real da prestación (ver, neste sentido, a sentenza Jauch, antes citada, apartados 32 e 33). O Tribunal de Xustiza ha de examinar se o devandito financiamento queda directo ou indirectamente garantido mediante cotizacións sociais ou mediante fondos públicos.

29. No que atinxe ao suplemento compensatorio austríaco, os gastos quedan provisionalmente a cargo dun organismo social que, posteriormente, obtén o seu reembolso íntegro do Land de que se trate; á súa vez, este percibe do orzamento federal os importes necesarios para o financiamento da prestación. As cotizacións dos asegurados non interveñen de modo ningún no devandito financiamento.

30. Por conseguinte, debe considerarse que o suplemento compensatorio austríaco ten carácter non contributivo no sentido do artigo 4, apartado 2 bis, do Regulamento nº 1.408/71.

31. Habida conta do anterior, procede responder ao Oberster Gerichtshof que o artigo 10 bis e o anexo II bis do Regulamento nº 1.408/71 deben interpretarse no sentido de que o suplemento compensatorio, previsto pola GSVG, está incluído no ámbito de aplicación do devandito Regulamento e, polo tanto, constitúe unha prestación especial de carácter non contributivo conforme ao artigo 4, apartado 2 bis, do mesmo Regulamento, de modo que a situación dos que reúnan con posterioridade ao 1 de xuño de 1992 os requisitos para a concesión da devandita prestación se rexe

exclusivamente, a partir do 1 de xaneiro de 1995, data da adhesión da República de Austria á Unión Europea, polo sistema de coordinación establecido no mencionado artigo 10 *bis*.

Costas

32. Os gastos efectuados polos Gobernos austríaco, alemán, neerlandés, finlandés e do Reino Unido e pola Comisión, que presentaron observacións ante este Tribunal de Xustiza, non poden ser obxecto de reembolso. Dado que o procedemento ten, para as partes do litixio principal, o carácter dun incidente promovido ante o órgano xurisdiccional nacional, corresponde a este resolver sobre as costas.

En virtude de todo o exposto,

O Tribunal de Xustiza,

pronunciándose sobre a cuestión formulada polo Oberster Gerichtshof mediante resolución de 26 de marzo de 2002, declara:

O artigo 10 bis e o anexo II bis do Regulamento (CEE) n°1.408/71 do

Consello, do 14 de xuño 1971, relativo á aplicación dos réximes de seguridade social aos traballadores por conta allea, aos traballadores por conta propia e aos membros das súas familias que se desprazan dentro da Comunidade, na súa versión modificada e actualizada polo Regulamento (CE) n° 118/97 do Consello, do 2 de decembro de 1996, deben interpretarse no sentido de que o suplemento compensatorio, previsto pola Gewerliche Sozialversicherungsgesetz (Lei federal relativa ao réxime de seguridade social dos traballadores autónomos do sector comercial), está incluído no ámbito de aplicación do devandito Regulamento e, polo tanto, constitúe unha prestación especial de carácter non contributivo conforme ao artigo 4, apartado 2 *bis*, do mesmo Regulamento, de modo que a situación dos que reúnan con posterioridade ao 1 de xuño de 1992 os requisitos para a concesión da devandita prestación se rexe exclusivamente, a partir do 1 de xaneiro de 1995, data da adhesión da República de Austria á Unión Europea, polo sistema de coordinación establecido do mencionado artigo 10 *bis*.

Pronunciada en audiencia pública en Luxemburgo, a 29 de abril de 2004